

Fischer's film

Hans Meijer

In december 2015 ben ik met mijn vrouw Gardenia naar de film 'Pawn Sacrifice' over Fischer geweest. Mijn vrouw verwachtte niet veel van deze schaakfilm dus laat ik daarom maar met het goede nieuws beginnen, zij vond het een boeiende film. Elke schaker en niet-schaker kan dus met vrouw of vriendin naar 'Pawn Sacrifice' zonder het risico te lopen dat zij halverwege naar een andere film, die elders in dezelfde bioscoop draait, wegloopt.

TIJDE	FILM	ZAAL
16:00	PAWN SACRIFICE	5
16:00	SUFFRAGETTE	1
18:00	VIRGIN MOUNTAIN	4
19:00	Y'AURA T'IL DE LA NEIGE À NOËL?	PREMIER PLAN
19:40	BY THE SEA	6
21:10	STEVE JOBS	9
21:15	BURNT	8
22:00	600 MILES	PREMIER PLAN
23:15	BRIDGE OF SPIES	2

Een en ander neemt niet weg dat de film af en toe op gespannen voet met de werkelijkheid staat.

Op schaaktechnisch gebied vielen mij wat dit betreft twee fragmenten op. Aan het einde van zijn eerste matchpartij tegen Spassky geeft Fischer in de film, vrijwel meteen nadat hij met zijn loper de witte pion op h2 geslagen heeft, deze partij op. In Reykjavik volgden in 1972 nog vele zetten voordat hij opgaf. Ook wordt in de film beweerd dat de zesde partij van de match een van de beste is die ooit gespeeld is. Ik kon me hier niets bij voor de geest halen dus raadpleegde ik 'Dagboek van de tweekamp. De match Spassky – Fischer' van Hein Donner uit 1972 dat ik voor het luttele bedrag van een euro bij het Max Euwe Centrum op de kop tikte. 'Donderslag van Fischer' is de titel van het hoofdstuk over de zesde partij en dat was het inderdaad maar meer dan dat was deze partij niet. Fischer had Spassky na de opening in een dwangpositie opgesloten en daarna langzaam maar zeker gewurgd. Misschien dat Manuel Nepveu, die een wat ongezonde voorkeur voor dit soort praktijken heeft, deze partij tot de beste aller tijden

rekent maar de meeste schakers zullen ongetwijfeld de partij die de dertienjarige Bobby Fischer in 1956 van Robert Byrne won gewoon beter vinden.

Op niet schaaktechnisch gebied viel het me op dat Fischer op het strand Spassky en enkele leden van de Russische delegatie ('I'am coming after you!') nogal agressief bejegent. Dat lijkt me niets voor Fischer die het in het algemeen goed kon vinden met Spassky. Als metafoor voor de afkeer van Fischer van de Russen ('They cheat!') klopt dit beeld echter als een bus. Wat verder ook opviel was dat alles vanuit Amerikaans perspectief verfilmd is. Zo komen zijn secondant Father Bill Lombardy en zijn advocaat Paul Marshall vaak in beeld terwijl Max Euwe, de president van de Fide, geen voetnoot gegund wordt. Het tegendeel geldt voor Lothar Schmidt, de arbiter, die vanwege de vele conflicten bijkans de hoofdrol in de film krijgt toebedeeld.

De Fischer in de film is vaak een compositie van de vroege en late Fischer. Wie de Fischer van vlak voor de match wil zien moet vooral het interview van Dick Cavett met hem op youtube.com bekijken. Toen oogde hij nog normaal, later zeker niet meer.

Tijdens het zien van de film 'Pawn Sacrifice' moest ik onwillekeurig aan de film 'Unforgiven' van Clint Eastwood denken. In deze laatste film schiet 'gunslinger' William Munny (Eastwood) in zijn eentje de leden van de posse van sheriff Little Bill Daggett (Gene Hackman) neer. In de film 'Pawn Sacrifice' doet 'killer' Fischer dit in zijn eentje met de posse van 'de verenigde schakers' van de USSR.